

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. október 12.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2015. október 12. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Ossza be a 240 percet úgy, hogy minden feladatra legyen elég ideje!

Alaposan olvassa el a feladatokat, kérdéseket, szempontokat!

Bátran fogalmazzon önálló véleményt, ahol azt kéri a feladat!

Írásait gondosan szerkessze, helyesírását ellenőrizze a szótárból, ha bizonytalan!

Jegyzeteket, vázlatot készíthet, de ügyeljen, hogy azok elváljanak a kész fogalmazásoktól!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

Olvassa el figyelmesen Kölcsey Ferenc idézett alkotását, majd válaszoljon a kérdésekre!

A költemény sorait megszámoztuk.

Kölcsey Ferenc: Szondi

Töredék

1. Messze határokról mint vágyva jön a daru vissza,
2. Enyhe napok nyíló melegét ha megérzi tavaszkor,
3. S fellegiben fennúszva halad, míg úta betelvén,
4. Ismert pázsitain síkföldi mezőkre leröppen:
5. Úgy jövök én tefeléd, kebelem szent honja, viszontag,
6. Isteni szép költés! Haragos vihar éje rohant el
7. Életemen, lángérzelmek fagytak meg alatta,
8. A ragyogó képzet csillagkoszorúja lehullott,
9. S rémeitől szívem fenekén némúla meg a dal.
10. Most, mint alkonyi fény zivatarnak utána, szelídült
11. Búval emelkedik a költő, nem gyermeki kény közt,
12. S ábránd ifjúként aranyálmok ölébe merengvén:
13. Nyúgalomúlte sötét arccal szedi húrjait őszve
14. Fenntűzben, mit erő lobogat, mit fájdalom érlelt.
15. Bajnokot énekel ő, ki hazánkért onta nemes vért,
16. Szondi dücső végét romján a drégeli várnak...

Cseke, 1830. december 31.

Forrás: <http://mek.niif.hu/00700/00738/html/vers06.htm>; <http://mek.niif.hu/00700/00738/html/vers05.htm>

1. A Szondi alcíme Töredék. Nevezze meg, melyik korstílushoz kapcsolódik a töredék-kultusz!

a) korstílus: _____

1 pont	
--------	--

b) Milyen esztétikai, világképi törekvésekkel magyarázhatóak a tudatosan töredékesen hagyott művek? Válaszában két jellemzőre és egy világirodalmi vagy magyar irodalmi példára utaljon!

---

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. A következő részfeladatok az alábbi idézetre és Kölcsey *Szondi* című művére vonatkoznak.

a) Mi az alább idézett mű címe?

---

1 pont	
--------	--

Én az, ki azelőtt ifjúi elmével
 Játszottam szerelemnek édes versével,
 Küszködtem Viola kegyetlenségével,
 Mastan immár Mársnak hangasabb versével.

Fegyvert, s vitézt éneklek...

(Zrínyi Miklós)

b) A Zrínyi-idézet ismeretében milyen műfajt ígér, idéz meg a Kölcsey-töredék? Nevezze meg a műfajt!

---

1 pont	
--------	--

c) Milyen közös tartalmi-műfaji vonásokat mutat az a) pontban idézett Zrínyi-műrészlet és a *Szondi* című Kölcsey-mű? Két elemet nevezzen meg!

---

2 pont	
--------	--

d) A Kölcsey-töredék első mondata (1-6. sor) a műfaj milyen stilisztikai sajátosságát mutatja? Nevezze meg a felismert sajátosságot!

---

1 pont	
--------	--

3. Vizsgálja meg az alábbi Kölcsey-sorok ritmusát, és határozza meg a verselést!

Isteni szép költés! Haragos vihar éje rohant el Életemen, lángérzelmek fagytak meg alatta,	a) verselési rendszer: b) verssor / versforma:
---	---

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Értelmezze a *Szondi* következő szószerkezeteinek, szóalakjainak jelentését!

ábránd ifjúként (12. sor): _____

sötét arccal (13. sor): _____

fenntűzben (14. sor): _____

3 pont	
--------	--

5. Vizsgálja meg a nézőpont (személyesség) és az időszerkezet szempontjából a *Szondi* megadott tagolás szerinti felépítését! Válasza 1-1 érdemi elemet tartalmazzon!

I. 1–14. sor:

nézőpont (személyesség): _____

időszerkezet: _____

2 pont	
--------	--

II. 15–16. sor:

nézőpont (személyesség): _____

időszerkezet: _____

2 pont	
--------	--

6. Keressen 1-1 metaforikus vagy metonimikus képet a költő korábbi, illetve jelenbeli érzelmi állapotára a *Szondi*-ból! Idézza őket!

a) múlt:	b) jelen:

2 pont	
--------	--

7. Adja meg az alábbi Kölcsey-művek címének magyarázatát!

a) *Parainesis* (Kölcsey Kálmánhoz): _____

1 pont	
--------	--

b) *Vanitatum vanitas*: _____

1 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. Sokat idézett szöveggé vált Kölcseynek egy másik, 'régi kor árnya felé' visszamerengő „romköltészeti” alkotása (1831-ből). Idézzé pontosan az epigramma első két sorát!

1. sor: _____

2. sor : _____

2 pont	
--------	--

9. Szondi hősiességének emlékét Arany János balladája is őrzi.

A táblázat kitöltésével jelölje ki keletkezési idő, tárgyválasztás és szerkesztésmód alapján a Szondi két apródja helyét Arany művei között! Ugyanebből a korszakból és e szempontok mindegyikére hozzon még egy példát az Arany-balladák közül! (Ugyanaz a példa több helyen is szerepelhet.)

keletkezési idő, korszak:	példa:
tárgyválasztás:	példa:
szerkesztésmód:	példa:

6 pont	
--------	--

10. A Szondi szövegéből vett egy-egy példával, illetve az azonosított szófaj lehető legpontosabb megnevezésével töltsé ki a táblázat üresen hagyott részeit!

A szófaj megnevezése	Példa
határozói igenév	
	ragyogó
főnévből képzett melléknév	
	most

4 pont	
--------	--

11. Kölcsey értekező prózai alkotásaiból, beszédeiből idézünk. Az alábbi 7 mű melyikéhez tartoznak az egyes idézetek? A címfelsorolás alapján nevezze meg az adott idézet forrását!

Parainesis Kölcsey Kálmánhoz; Országgyűlési napló; Mohács; A magyar nyelv ügyében; Nemzeti hagyományok; Búcsú az országos rendektől; Emlékbeszéd Berzsenyi Dániel felett

a) „Egész nemzeteknek, szintúgy mint egyes embereknek, megvagynak az ő különböző koraik.”

Az idézett mű: _____

1 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) „Jelszavaink valának: haza és haladás. Azok, kik a haladás helyett maradást akarnak, gondolják meg.”

Az idézett mű: _____

1 pont	
--------	--

c) „Törekedjél ismeretekre! de ismeretekre, melyek ítélet s ízlés által vezéreltetnek. E vezérlet híjával sok ismeret birtokába juthatsz ugyan, hanem ismereteid hasonlók lesznek a szertelen sűrű vetéshez, mely gazdag növésű szálakat hoz mag nélkül. Ítélet által rendbe szedett s keresztül gondolt ismeret ver mély gyökeret, s őriz meg a felülegességtől [felszínességtől].”

Az idézett mű: _____

1 pont	
--------	--

12. Nemzeti himnuszunk keletkezési ideje 1823. január 22.

a) Mi a *Hymnus* alcíme? _____

1 pont	
--------	--

b) Ki a megzenésítője? _____

1 pont	
--------	--

c) Milyen emléknap kapcsolódik hozzá 1989 óta? _____

1 pont	
--------	--

40 pont	
---------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Egy mű értelmezése

Szabó Lőrinc (1900-1957) verse a szubjektum és a világ viszonyát a paradoxon, a látszólagos ellentmondás alakzatával jellemzi. Hogyan oldhatók fel ezek az ellentmondások, hogyan látatják ember és világ viszonyát a versbeli paradoxonok?

Örök élet

Mint egy csapda, nyílik és
csukódik a testem,
folyton szűri, amibe
belekeveredtem.

A világot szűröm én,
mint szivacs a tengert,
savakat és lúgokat,
isteneket, embert.

A világot eszem én,
a világ esz engem,
egymás szája és bele
vagyunk mindaketten.

Egymás gyomra, - elemészt,
amit megemésztek:
örök halál vagyok én,
mégis örök élet.

Forrás: Szabó Lőrinc: Vers és valóság I., Magvető Kiadó, Budapest, 1990. 635.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

---

---

25 pont	
---------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Reflektálás egy jelenségre

Egyetért-e azzal a művészetfelfogással, mely szerint annyi jogosult megértés és értelmezés képzelhető el, ahány olvasója, befogadója támad egy-egy műnek? Az alábbi véleményt megismerve fejtse ki álláspontját! Reflektálásában saját befogadói élményeire, két-három lírai alkotásra hivatkozzon!

„Egy biztos: a vers abban is különbözik a sakkeladványoktól, hogy a feladványnak csak egyetlen helyes megfejtése létezik (különbben a feladvány hibás), a vers valószínűségeken és feltételezéseken alapuló interpretációi azonban nem oltják ki, nem semmisítik meg egymást, sőt. A vers akkor is elviseli és türelmes iróniával a hátára veszi őket, ha ellentmondanak egymásnak. Vagy mint a rosszul reszelt ákulcsok, bemennek ugyan a zárba, de nem fordítják el, s nem nyílik ki az ajtó. A kétértelmű, vagy éppenséggel többértelmű magyarázatok és megfejtések lehetséges halmaza ugyanis része a vers »üzenetének«, ha nem éppen maga a vers.”

Forrás: Domokos Mátyás: Az olvasó fényűzése. Nap Kiadó, 2007. 351. A feladathoz igazított szöveg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

---

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor		40	
II. Szövegalkotási feladatok	egy mű értelmezése	25	
	érvelő szöveg	20	
	gyakorlati szövegfajta	15	
Levonások	helyesírási hibák	levonható: 15	
	íráskép	levonható: 3	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		100	

_____
javító tanár

Dátum: .....

		Elért pontszám egész számra kerekítve	Programba beírt egész pontszám
I. Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			
II. Szövegalkotási feladatok	egy mű értelmezése		
	érvelő szöveg		
	gyakorlati szövegfajta		
Levonások	helyesírási hibák		
	íráskép		

_____
javító tanár

_____
jegyző

Dátum: .....

Dátum: .....